

Tvistelovbrev nr. 7

Behandling i forlikrådet

Tvisteloven kapittel 6 gir særlige regler for saksbehandlingen i forlikrådet. I tillegg til kapittel 6 kommer også bestemmelsene i tvisteloven første, fjerde og femte del til anvendelse så langt reglene passer og annet ikke er bestemt, jf. § 6-2 annet ledd. Dette er omhandlet i NOU 2001: 32 s. 728 flg. og Ot. prp. nr. 51 (2004-2005) s. 379. Hovedtrekkene i eksisterende ordning for forlikråder er beholdt i tvisteloven, både i forhold til saklig kompetanse og domskompetanse.

Tvl. § 6-2 omhandler forlikrådets meklingskompetanse. Utgangspunktet er at forlikrådet "kan" behandle alle saker som kan anlegges for tingretten etter reglene for allmennprosess eller småkravsprosess, jf. § 6-2 første ledd. Henvisningen innebærer at de samme vilkår må gjelde for en forliksklage som for et søksmål til tingretten. Det vises til krav til søksmålgjenstand, partstilknytning og søksmålsinteresse som fremgår av tvl. § 1-3. Henvisningen til allmennprosess og småkravsprosess innebærer også en avgrensning i forhold til ulike sakstyper. Det gjelder saker som hører inn under særdomstoler eller som går direkte til lagmannsretten, saker som går etter spesielle prosessformer som skifte-, nams- og skjønnssaker, saker etter spesielle prosessformer som gruppesøksmål og administrative tvangsinngrep, saker som behandles etter spesielle rettergangsregler i særlovgivningen som ekteskapsaker, saker som ikke behandles av de alminnelige tingretter og som kanaliseres til bestemte domstoler, typisk patentsaker og saker om enkelte andre immaterialrettigheter. I tillegg er det i første ledd bokstav a til f gjort konkrete unntak. Disse unntakene svarer i det vesentligste til tvml. § 273.

Etter tvl. § 6-2 annet ledd "skal" forlikrådet behandle en sak om formuesverdier som faller inn under forlikrådets saklige kompetanse etter første ledd. For saker om ideelle interesser er det ikke nødvendig med forliksrådsbehandling. I annet ledd bokstav a til d er det også gjort unntak fra forliksrådsbehandlingen. Av størst praktisk betydning antas å være bokstav a som sier at i saker der tvistesummen er minst kr 125 000 og begge parter har vært bistått av advokat, kan forliksrådsbehandlingen unnlates.

Tvl. § 6-3 formulerer kravene til forliksklagen. Den kan inngis muntlig eller skriftlig. Forliksklagen skal angi forlikrådet, navn og adresse på parter og eventuelt stedfortredere eller prosessfullmektiger, det krav som gjøres gjeldende samt påstanden og en begrunnelse som angir en beskrivelse av de faktiske forhold kravet bygger på. Kravene til forliksklagens innhold er en skjerpelse av gjeldende rett og innebærer at forliksklagen må oppfylle et minimum av krav til individualisering av tvistegjenstanden. Det bør ligge ved kopi av dokumenter som kravet bygger på. Hvis det er krevd dekning av utenrettslige inndrivingskostnader, skal kopi av betalingsoppfordring ligge ved. Dersom forliksklagen inneholder feil eller mangler, skal forlikrådet gi klageren adgang til å rette dette innen en frist. Dersom feilen ikke blir rettet innenfor fristen, skal klagen formelt avvises.

Tvl. § 6-4 er i hovedsak en videreføring av tilsvarsordningen i tvistemålsloven. Ved manglende tilsvarende kan forlikrådet avsi fraværdom. Videre kan saken innstilles etter tvl. § 6-11 dersom forlikrådet finner at saken er lite egnet for videre behandling i forlikrådet.

Dersom det kommer tilsvaer og kravet verken er erkjent eller saken innstilt, innkaller forliksrådet til rettsmøte. Partene har personlig møteplikt, men unntak gjelder for parter som ikke har alminnelig verneing i den kommunen der saken kommer opp eller i nabokommunen. For øvrig er reglene om møteplikt og adgang til å møte ved en rettslig medhjelper eller prosessfullmektig, videreført. Tvisteloven inneholder ingen begrensninger i adgangen til å bruke prosessfullmektig selv om parten har personlig møteplikt, men det stilles i tvl. § 6-7 krav til varsel mv.

Under rettsmøtet skal forliksrådet forsøke å mekle partene til enighet. Hvis partene har uttrykt at de ikke ønsker dom, kan forliksrådet gå dypere inn i meklingen ved å fremsette forslag til løsning og gi uttrykk for synspunkter på tvisten uten begrensninger, jf. tvl. § 6-8 første ledd. Hvis partene ønsker dom, må meklingen ikke foregå slik at forliksrådet inhabiliserer seg. I møtet skal partene forklare seg og kunne stille spørsmål til motparten. Forliksrådet avgjør i hvilken utstrekning prosessfullmektigen kan få ordet dersom parten selv er til stede. Det er også forliksrådet som bestemmer om partene skal kunne føre andre bevis herunder vitner.

Forliksrådet kan avsi dom hvis begge parter samtykker. Videre kan forliksrådet dømme hvis saken gjelder formuesverdi med tvistesum under kr 125 000 og en av partene ber om dom. Forliksrådet kan også dømme hvis vilkårene for fraværdom er oppfylt eller klagemotparten i sak om pengekrav ikke gjør gjeldende annet enn manglende betalingsevne eller andre åpenbare uholdbare innsigelser. For den siste kategorien gjelder ikke noen formuesgrense i forhold til domskonferanse.

Tvl. § 6-13 gir regler om utmåling av saksomkostninger. Bestemmelsen gjelder ikke hvem av partene som har rett på saksomkostninger, men hvor mye som kan utmåles i saksomkostninger. Bestemmelsen gir en uttømmende oppregning av de utgifter som kan kreves erstattet, og summen av disse postene vil angi maksimumsbeløpet for erstatning for saksomkostninger i forliksrådet. Erstatning kan kreves for gebyret for behandlingen av saken i forliksrådet samt eventuelt gebyret for utleggsbegjæringen når saken behandles etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-7. Videre dekkes reiseutgifter for parter med personlig møteplikt. Det vil begrenses til utgifter til reise innenfor kommunen eller til nabokommunen. Videre kan en part tilkjennes et beløp inntil halvparten av rettsgebyret for utgifter til møte for parter uten personlig møteplikt. Dette vil reelt innebære at parten får erstattet et halvt rettsgebyr for å bruke en prosessfullmektig under rettsmøtet uavhengig av om denne er advokat, ansatt i et inkassobyrå eller andre som kan brukes som prosessfullmektig etter tvl. § 6-7. Videre kan det kreves inntil fire ganger rettsgebyret for rettshjelp ved forliksklage, tilsvaer og saksforberedelse. Beløpet er begrenset til ett rettsgebyr der klageren i tillegg krever erstatning for kostnader ved utenrettslig inndriving. Det kan også kreves dekning for den generelle satsen for merverdiavgift der parten ikke er merverdiavgiftspliktig.

Aktuelle problemstillinger:

1. Vil endringene av forliksrådets saklige kompetanse bety noe for antall saker som kan føres direkte for tingretten?
2. Hvilken betydning får forliksrådets nye domskompetanse?
3. Hva innebærer bestemmelsene om innstilling av saken forut for rettsmøtet?
4. Vil forliksrådets mulighet for å kunne begrense bevisførsel, prosessfullmektigenes adgang til å uttale seg og reglene om utmåling av saksomkostninger kunne føre til redusert bruk av advokat i forliksrådet? Hva vil dette bety for muligheten til å komme til forlik mellom partene og muligheten for at forliksrådet skal kunne avsi mest mulig riktige dommer?

Utarbeidet av
kst. avd.leder/tingrettsdommer Liv Synnøve Taraldsrud
Oslo tingrett